

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

689

H

9

89
269

HET
DORP AAN DE GRENZEN.

STANDARD AND GAZETTE

1911

THE GOVERNMENT OF INDIA

MINISTRY OF EDUCATION

OFFICE OF THE SECRETARY

NEW DELHI

1911

1911

1911

1911

1911

HET
DORP AAN DE GRENZEN,
SCHETS

UIT DEN TEGENWOORDIGEN TIJD.
IN TWEE BEDRIJVEN.

DOOR

Mr. J. van Lennep.

Meerbe Druk.

TE AMSTERDAM, BIJ
P. MEIJER WARNARS.

1831.

VOORBERICHT.

Het gunstig onthaal, hetwelk dit stukje, op vereerend verzoek van Heeren Commissarissen van den Stads Schouwburg vervaardigd, bij deszelfs vertooning heeft mogen genieten, moet aan twee oorzaken worden toegeschreven: voor- eerst, aan de goede gezindheid van het Amsterdamsche publiek, om alles toe te juichen, wat de strekking heeft, om liefde voor Koning, land en orde aan te kweeken: en ten tweede,

aan de ijverige en talrijke medewerking van
al diegenen zonder onderscheid, aan welke de
opvoering van dit stukje was toevertrouwd, en
waarvoor ik hun te dezer plaatse mijnen open-
lijken en welgemeenden dank betuig.

Zal diezelfde goede gezindheid van het
Publiek mijn vluchtig werk bij de lezing blijven
sparen, nu het ontbloot is van de veelver-
mogende hulp van hen, wier uitmuntend spel
er geest en leven aan wist bij te zetten? —
Ik mag dit slechts hopen, geenszins verwachten,
den lezer verzoekende, in 't oog te houden,
dat mijne schets in veertien dagen tijds ter
nedergeschreven, gecopieerd, van de noodige
rangwijzen voorzien, gerepeteerd en gespeeld

werd, zoodat ik mij in de onmogelijkheid bevond, mijnen arbeid slechts eenmaal bedaard na te zien — aan elk een ten overvloede de bede van mijn slotcouplet toeroepende :

Blijf deez' proef, valt hier geen kunst te loonen,

Om het doel door uw kritiek gespaard.

De Schrijver.

AMSTERDAM,

28 December 1830.

PERSONEN.

NICOLAAS, *Burgemeester en Kastelein.*

MICHIEL, *zijn Knecht.*

MARIA, *zijne Meid.*

VAN WERVE.

KLARA, *zijne Dochter.*

EDELING, *Wachtmeester bij de Lanciers.*

D'EGLANTIER, *Kapitein.*

TAE LINCK, *Luitenant.*

PLUCKX, *Sergeant.*

NESTIERS, *Korporaal.*

PASSEREAU.

} Belgische Vrijwilligers.

De Schoolmeester.

Dorpelingen.

Hollandsch Krijgsvolk.

Belgische Vrijwilligers.

Het stuk speelt in een dorp op de grenzen.

HET DORP AAN DE GRENZEN.

Het tooneel verbeeldt het voorvertrek eener herberg, met drie of vier zijdeuren en eene middeldeur, welke op straat uitkomt. Ter rechterzijde van den aanbouwer staat een linnenkabinet. Er is vuur aan den haard.

EERSTE BEDRIJF.

Het is avond. Op de tafel brandt eene lamp.

EERSTE TOONEEL.

MICHIEL, in een' stoel slapende. MARIA.

MARIA, nog buiten.

Michiel! Michiel! Waar zijt gij? (*opkomende* :) Daar ligt hij waarachtig zijn middagslaapje te nemen. Hij is zoo lui als een lid van het Brusselsche Committé. — Michiel! sta op!

MICHIEL, *ontwakende*.

Nu ja! ... wat is er nu weêr aan de hand?

MARIA.

Wel! word ten minsten wakker! Is 't geene schande, 's avonds te zeven ure al te liggen snorken als een os?

MICHIEL.

Wte hinder ik daarmee?

A

MARIA.

Valt er dan niets te doen?

MICHIEL.

Dat zal niet bijster veel wezen. De reizigers komen ons niet meer lastig vallen: die hebben er wel de maan van om tegenwoordig over de grenzen te trekken: en de boeren hebben hun geld achter 't slot en geene cent over om het zoopje te komen nemen.

MARIA.

Hebt ge dan geene andere bezigheden. Kunt ge niet in uw' ledigen tijd eens het geweer op schouder nemen, en u wat oefenen in de dienst? Alles exerceert tegenwoordig: er is geen kind, of het kan ten minsten de lading in twaalf tempo's maken. En gij vooral moest pront en klaar zijn, om van u af te kunnen spreken, als de rebellen ons eens een bezoek kwamen geven. Een grensbewoner althands dient altijd vaardig te zijn.

Wijze: de Marianne.

Wie op de grens wil blijven wonen,

Moet, tegen allen aanval klaar,

Steeds zich bereid en wakker toonen:

Licht morgen is de vijand daar.

Zorglooze rust strekt hem tot schand.

't Krijgsmans geweer zij gestaag bij de hand:

Blijf hij in moed altijd ontbrand,

Vaardig te strijden voor koning en land.

Slaap zal den vijand niet verdrijven.

Met waakzaamheid en kruid en lood,

Kan men alleen in tijd van nood

De grens bewonen blijven.

MICHIEL.

Wel, dat hebt ge nu net aan 't verkeerde end. Ik zal het u eens anders leeren:

Wijze: *als voren.*

Wie op de grens wil blijven wonen,
Moet ook, van alle markten klaar,
Altijd een dubbel aanzicht toonen:
Zoo slechts ontkomt men elk gevaar.
't Hollandsche heir koom voor den dag,
Bestig! wij hijschen de Hollandsche vlag.
't Brabantsche volk sta voor de deur,
Bestig! wij nemen de Brabantsche kleur.
Om al die troep van hier te drijven,
Baat ons gewis geen kruid of lood:
Met list alleen kan elk in nood
De grens bewonen blijven.

MARIA.

Weet ge wel dat ge verdiendet gehangen te worden met zulke infame stelsels?

MICHIEL.

Wel het is juist om niet gehangen te worden, dat ik die in praktijk wensch te brengen, zoo als onze schoolmeester zegt.

MARIA.

Onze schoolmeester zegt, dat ge een domme ezel zijt; maar ik zie, dat ge ten minsten iets onthouden hebt.

MICHIEL.

Onze schoolmeester zal het zich nog beklagen, zoo van mij gesproken te hebben!... doch dat daargelaten, en

om weder op ons gesprek te komen: ik heb wat schoons bedacht.

MARIA.

't Zal wat wezen.

MICHIEL.

Luister! wij kunnen er toch niets aan doen, als een van de beide partijen ons wil inpakken. Daarom moeten wij ze ook allebei te vriend houden, en ze allebei doen geloven, dat wij op hare zijde zijn. Nu heb ik een paar verfpotten aan den schilder gevraagd: daar staan ze. Ge zegt ik voer niets uit: dat zult ge eens zien.

MARIA.

Nu, en verder?

MICHIEL.

Nu weet ge, de oranjevlag staat nog op den toren.

MARIA.

Ja, en als ge er aan durft raken, krab ik u de oogen uit.

MICHIEL.

Nu wilde ik die aan de Brabantsche zij met de Brabantsche kleuren beschilderen. Komen de Hollanders van de noordzij; goed! zij zien oranje. Komen de Brabanders; best! zij zien hunne kleuren.

MARIA.

Wel dat hebt ge fraai uitgeyonden.

MICHIEL.

Niet waar? Mij dunkt, zij mochten mij uit de dorpskas wel een premie geven: want zoo red ik ze allen uit de verlegenheid.

MARIA.

Maar een ding hebt ge toch vergeten?

MICHIEL.

Vergeten! en wat dan?

MARIA.

Dat, als de wind verandert, de Brabanders oranje zien zullen, en de Hollanders de Brabantsche kleur: en dan schieten zij misschien het dorp aan weërszijden in brand en u er bij, waar juist wel het minst aan verloren zoude wezen.

MICHIEL.

Dat is waar: daar heb ik niet aan gedacht;... maar toch, zou er niets op te vinden zijn? als men bij voorbeeld met een touw...

MARIA.

Gij onnoozele, politiek! Gij althands had niet moeten vergeten, dat de wind kan keeren.

Wij ze: *Le Diplomate.*

Wie met elken wind wil waaien;
Die onthoude bovenal,
Dat de wind somtijds zal draaien,
Niet bestendig wezen zal.
Hij blijf, heeft hij dit vergeten,
Voor een wissen val beducht.
Hij ligt, eer hij 't zelf kan weten,
Met de beenen in de lucht.

Dus, Michiel! houd u maar voortaan buiten alle politiek, of ik zal aan onzen baas zeggen, welk een slach van een vent gij zijt.

MICHIEL.

Zoudt ge gaan klikken? omdat ik een weinig meer verstand heb dan onze baas, die ons nog allen in 't ongeluk zal brengen, omdat hij niet weet te geven of te nemen.

MARIA.

Dan zoudt gijlieden samengenomen een man naar uw hart uitmaken. Want wat den baas betreft...

Wijze: *La Somnambule.*

Bezoek in 't dorp al de arme liën,
 Die hij behoudt in 't leven,
 Gij zult aan hunne erkent'nis zien,
 Of hij ook weet te geven.
 Maar zoo ik oordeel naar uw aart,
 Het zou mij niet bevremmen,
 Of zoo ge in zijne plaatse waart,
 Gij wist alleen van nemen.

MICHIEL.

Ja: hebben is hebben en krijgen is de kunst. 't Zal den baas ook veel helpen, of hij al goed geefs is. Daar hebt ge den Koning: wat heeft die niet al een menschen met zijn eigen zakgeld geholpen: en wat wint hij er bij? — niets. Zij maken oproer met het eigen geld dat zij van hem ontfangen hebben.

MARIA.

En zoudt gij het voorbeeld willen volgen van zulke ondankbare schelmen?

MICHIEL.

't Is tegenwoordig de vraag: wat geeft best? en als

wij eens een paartje moeten worden, dan zal het toch noodig zijn, dat wij eerst wat bijeen schrapen om ordentelijk te kunnen leven.

MARIA.

Wij een paartje? Stel dat gerust uit uw gedachten.

MICHIËL.

Niet? — Nu! Ge zult wel eens veranderen en mij nog op uw bloote knieën komen bidden, van u maar tot mijne vrouw te verheffen, als ik ook eens een groot heer word, net zoo als die man met den walvisch, die tegenwoordig al generaal is bij de Brabanders.

MARIA.

Als het genoeg is, een gek en een schurk te zijn, om bij de muitelingen een' hoogen rang te krijgen, dan loopt ge zeker veel kans; doch ik spreek niet meer met u.

MICHIEL.

Hebt ge niets meer te zeggen? anders ga ik weder wat slapen.

MARIA.

Anders niet, als dat ge, bij voorraad, zoolang ge nog geen generaal zijt, naar Peter Kluiskens gaat en het varken haalt, dat de baas gekocht heeft.

MICHIEL.

Een plesant werk! Bij den avond den weg op te kuieren, naar den kant, waar de Brabantsche voorposten staan! — Nu, pas maar op! als ik ze ontmoet, ik breng ze hier, op mijn woord! (*Hij gaat heen.*)

HET DORP.

MARIA, *alleen.*

Die schurk! Hij zoude doen gelijk hij zegt. En hij zoude mijn man worden! 't lijkt er wel naar:

Wij z e: *Monsieur Jovial.*

O neen! geen dubbelhartig man
Zal immer mij behagen:
Zoo ik in 't eind besluiten kan,
Het huwlijksjuk te dragen,
'k Ben met een enkel hart te vreên;
Doch dat zij slechts voor mij alleen.

TWEDE TOONEEL.

MARIA, NICOLAAS, *met de courant.*

MARIA.

Wel baas! wat nieuws is er?

NICOLAAS.

Goed nieuws, mijn kind! eene divisie van onze brave Noord Nederlanders rukt aan; misschien wel dat zij hier doortrekken.

MARIA.

Dat zal eene vreugde zijn! Ik wenschte, dat er maar een gedeelte van hier bleef, dan zouden die rooversbenden, welke gisteren een paar uren hier van daan geweest zijn, het niet weder wagen, zich te vertonen.

NICOLAAS.

Die zullen zich, hoop ik, voortaan schuil houden.

AAN DE GRENZEN.

9

Wijze: *la sentinelle.*

Wanneer de Leeuw zich toont in 't open veld,
Zal 't wolvenheir verschuilen in zijn krochten.

Het Brabantsch rot, tot rooven aangesneld,
Heeft enkel moed voor stroop- en plondertochten.

Wie door 't verraad slechts triomfeert,
Slaag' voor een wijl in 't schandlijk pogen;

Maar wee hem als de kans verkeert,

En hem in 't einde kennen leert,

Wat moed en burgertrouw vermogen.

MARIA.

Staat er nog meer nieuws in, baas?

NICOLAAS.

Hm! hm! bedaard wat, meisje! (*hij doorloopt de
courant:*) men schijnt te Brussel nog niet er over eens
te wezen, wien men aan 't hoofd van de zaken stel-
len zal.

MARIA.

Dat geloof ik wel: en ik denk niet dat er zich vele
liefhebbers voor zulk een verward boeltje zullen opdoen.

NICOLAAS.

Zij zullen ook lang zoeken, die ondankbaren, eer zij
een' vorst terug vinden, onder wien zij zoo gelukkig
zijn als zij onder onzen braven Koning waren;

Wijze: *Paul Jones.*

1.

In te dollen overmoed,

Spijt bezworen eeden,

Heeft een miltziek roofgebroed
 Willems recht vertreden.
 Zoekt nu oost en west mijn maats!
 Zoekt een ander in de plaats,
 Nergens vindt ge een beter.

MARIA.

Is er nog meer nieuws in de courant, baas?

NICOLAAS, *lezende*.

Laat mij toch in vrede lezen... hm! ja... dat men in
 al de Belgische steden van gebrek klaagt.

MARIA.

Dat verstaat zich.

2.

Was het Hollandsch volk gehaat
 Door die lieve kwanten,
 't Hollandsch geld werd niet versmaad
 Door hun fabrikanten.
 Maar nu is 't verlopen, maats!
 Holland zendt u geld noch kaas!
 Zoekt nu naar wat beters!

NICOLAAS.

3.

Ja; zij bleven op den smaak
 Van oud Holland smalen.
 Voor tabakslucht zag men vaak
 Hen de neus ophalen.
 Maar *Chassé*, mijn beste maats,
 Geeft u kruidlucht in de plaats.
 Smaakt dat pijpje u beter? —

MARIA.

Staat er niets meer in, baas?

NICOLAAS.

Ja kind: de mogendheden hebben weder besloten, het systema van *non interventie* te blijven handhaven.

MARIA.

Non interventie! wat is dat toch? dat moet al een fraai ding zijn; elk heeft er de mond vol van.

NICOLAAS.

Ja! hoe zal ik u dat het best beduiden... Dat heet... zich niet in eens anders zaken te moeien; bij voorbeeld:

Wij ze: *La bonne aventure o gué.*

Wordt uw buurman aangerand,
Vraagt hij om *defensie*,
Staat zijn huis of schuur in brand,
Smeekt hij *adsistentie*,
Zeg dan: vriend! ik ga naar bed;
Zie hoe dat jij zelf het redt.
Dat 's *non interventie*, kind!
Dat 's *non interventie*.

MARIA.

Maar zeg baas! is er nog wat nieuws?

NICOLAAS.

In de courant juist niet; maar Peter Slof is in de vesting geweest; en die heeft mij verteld, dat er weder versch volk was aangekomen uit Friesland of Groningen, dat weet ik zoo net niet; en er is ook geen oog op te houden, want zij komen uit al de gewesten van ons oude Nederland even trouwhartig op. Althands, het moet aandoenlijk geweest zijn, te zien, hoe zij hunne Amsterdamsche wapenbroeders, die zij in de vesting

vonden, de hand drukten, en zwoeren, dat zij het goede, te Amsterdam genoten, nimmer vergeten zouden, maar zich des noods voor die stad laten doodslaan. Zij moeten dan ook recht hartelijk in de hoofdstad ontvangen geweest zijn. Het is ook geen wonder, want

Wijze: *Ein fögelfanger bin ich ja!*

De ramp, die Zuid en Noord verdeelt,
En zoo veel droeve jamm'ren teelt,
Versterkt den band, die elk gewest
Vereent van 't oud gemeenebest:
En de eendracht, uit dien band ontstaan,
Brengt reeds haar zaal'ge vruchten aan.
Zij dus het onheil bang en groot,
Men kent zijn vrienden in den nood.

MARIA.

Nu zullen de Amsterdamsche schutters wat verlicht worden in hunne zware dienst.

NICOLAAS.

Daar heeft de Amsterdamsche schutterij nog nooit over geklaagd.

Wijze: *Simple histoire.*

Ver van 't gewoel der oorelogen;
Bij boek, kantoor of lessenaar;
Tot vredes kunsten opgetogen,
Dacht geen van hen om 't krijgsgevaar.
De Koning roept. Zij staan herschapen
In helden, aan den krijg gewend:
Thans zijn zij beter met het wapen,
Dan voormaals met de pen bekend.

Maar luister eens!... hoor ik daar geen hoefgetrappel?
Wat zal dat zijn?

Eene stem buiten.

Woont hier de burgemeester? —

NICOLAAS.

Ik kom al, ik kom!

MARIA, *naar buiten ziende.*

Lanciers! lanciers!

DERDE TOONEEL.

De vorigen, EDELING met twee lanciers.

EDELING *in 't opkomen.*

Ik moet den Burgemeester spreken. Woont die hier?

NICOLAAS.

Kom, maar binnen Wachtmeester! Komt binnen, heeren! ik ben recht verheugd u te zien.

EDELING.

Zoo!

NICOLAAS.

Wat zal UEd. gebruiken? Maria! loop snel naar de kelder als een meid en haal een beste flesch. (*Maria gaat heen.*)

EDELING.

Verschoon mij, ik zal niets gebruiken. Mijn tijd is kort en mijne orders ook.

NICOLAAS.

Ik hoor naar niets voor dat de heeren zich eerst wat

verfrischt hebben. (*Hij schenkt den wijn in, dien Maria gebracht heeft.*)

EDELING.

Ik ben geen vriend van onnutte plichtplegingen. Ik heb last om hier eenig groot vee te kopen en het terstond naar het Hoofdkwartier te brengen. Hoeveel stuks kunt gij mij leveren en hoe duur, tegen kontanté betaling? —

NICOLAAS.

Wij zullen zien. (*tegen Maria:*) Is Michiel al terug?

MARIA.

Die is zoo even eerst heen gegaan.

NICOLAAS.

Ja, dan zult gij de boodschap doen moeten. Loop spoedig naar Peter Slob en Cornelis de Ruijter en verzoek dat zij eens hier komen om over leverantie van vee te spreken. Nu, hoe staat ge zoo te draaien?

MARIA.

Dat komt, dat komt, (*naar de lanciers ziende:*) ik ben zoo in mijn schik. (*zij loopt schielijk heen.*)

NICOLAAS, (*wijn aanbiedende.*)

Komt! nu een glas gedronken.

EDELING.

Indien het volstrekt zoo wezen moet... (*mistrouwend*) Gij drinkt mede, burgemeester! — (*na gedronken te hebben:*) Hoeveel is 't?

NICOLAAS.

Wie spreekt van betaling? Zoude ik niet een glas wijn voor onze brave verdedigers over hebben?

EDELING.

Gij zijt immers kastelein. — Hier zijn twee guldens.
Steek die op, want

Wijze: *Le diplomate.*

Ons is de strenge last gegeven

Van niets te aanvaarden op crediet;

't Bevel getrouw, mij voorgeschreven,

Begeer ik hier ook niets voor niet.

Uw geld is klaar, gij kunt het nemen.

Ik eisch zelfs dat gij 't houden zult.

De Belg moog' 's anders goed ontvremen,

De Hollander betaalt zijn schuld.

NICOLAAS.

En ik zeg, dat ik het geld niet hebben wil. Ik ben ook koppig, als ik begin. Neem het en bied het uit mijn naam aan 't Gouvernement als vrijwillige gift. Gij mistrouwt mij, Wachtmeester! en dat griest mij in de ziel. Ik zie dat ik mijn zondagspak zal moeten aantrekken; misschien zal ik u dan meer vertrouwen inboezemen. (*Hij haalt eene rok, waarop een ordekrus, voor den dag en trekt die aan. De lanciers salueeren.*) Zie nu, of ik in staat ben, u te verraden.

Wijze: *Femmes voulez-vous éprouver.*

Bij Waterloo heb ik gestreên,

En na den strijd gaf Neêrlands Koning,

Van d'ouden Nicolaas te vreên,

Dit blijk hem van zijn gunstbetooning.

Het kruis van eer versiert deez' borst;

Maar luider dan dit roemrijk teeken,

Zal voor mijn Vaderland en Vorst

Deez' trouwe boezem blijven spreken.

EDELING.

Vergeef mij, zoo ik u mistrouwde. Maar, zooveel van uws gelijken, vooral hier op de grenzen, hebben ons verraden, dat wantrouwen ons tot een droevige pligt is geworden.

NICOLAAS.

Erg genoeg!

EDELING.

Hoe is de geest hier op uw dorp?

NICOLAAS.

Zoo redelijk! Ik vrees, dat als de muiters eens hier komen opdagen, zij bij dezen en genen nog al steun zullen vinden. 't Is of de menschen met blindheid geslagen zijn; zij willen maar met alle geweld verandering. Men maakt hun wijs, dat zij onder het Brabantsche bestuur niets te betalen zullen hebben.

Wij ze: (*le diplomate.*) *Quoi vous m'accusez d'imposture.*

Men zegt: uw lot zal zalig wezen,

Wanneer de vrijheid u bestraalt:

Want geen belasting die nadezen

Door 't nieuw bestuur wordt opgehaald.

Het rijk van heil en zegen daalt.

Maar 't geen die schelmen steeds vergeten,

En 't geen vooral moet zijn verhaald,

Is dat, als niemand meer betaalt,

Weldra ook niemand heeft om te eten.

Dat is 't ongeluk van die menschen. Zij zijn dom, zij redeneeren niet.

EDELING.

Het is hun niet kwalijk te nemen. Het geluk is hun niet te beurt gevallen om van hunne kindsheid af eene goede opvoeding te genieten, gelijk aan die, waaraan in onze Noordelijke Provinciën, onder een verlicht bestuur, alle rangen en standen kunnen deelnemen.

Wijze: *Al is ons Prinsje.*

Bij ons toch zijn en arm en rijk.

In 't oog der overheid gelijk:

En ieder stelt er hoogen prijs.

Op 't onwaardebaar onderwijs.

Rampzaal'ge domheid wordt geweerd,

En wet en recht en vorst vereerd:

En liefde voor het vaderland

Bezielt er elken rang en stand.

En het is dat heilrijk onderwijs, waaraan onze landgenoten het te danken hebben, dat zij hun oordeel gebruiken en de droeyige gevolgen van miltzucht en tweedracht voorzien, het is dat onderwijs, hetwelk men in 't Zuiden versmaadt, om er op nieuw het rijk van domheid en wanorde te stichten. Dan! hoe is het, mijn waarde gastheer! zouden uwe vrienden spoedig komen?

NICOLAAS.

Zoo dadelijk hoop ik. UEd. schijnt haast te hebben.

Is het hoofdkwartier hier ver van daar?

EDELING.

Een paar uren. Wij zullen morgen weder met den dag vertrekken. Het spijt mij, dat wij niet wat eerder

B

gaan; want ik vrees dat wij geene vijanden zullen ontmoeten. Ik had hen zoo gaarne een bezoek gegeven.

NICOLAAS.

Gij verlangt dan zeer naar den strijd.

EDELING.

Bijzonder; want buiten mijn zucht om voor Land en Koning mijn plicht te doen, heb ik nog eene bijzondere afrekening met die heeren van het Zuiden te regelen. — Zij houden mijne bruid gevangen.

NICOLAAS.

Uwe bruid! Ik vleide mij, dat de vrouwen althands werden geëerbiedigd.

EDELING.

Haar vader is een bekend en beroemd krijgsman: toen de eerste onlusten mede uitbraken in het plaatsje, waar hij het bevel voerde, heeft hij op de muiters laten schieten. Dit hebben zij hem nimmer vergeven. Hij had het ongeluk van hunne handen niet te kunnen ontkomen en zucht thands in eene droevige gevangenschap, waarin zijne dochter hem niet wilde verlaten.

NICOLAAS.

Wellicht heeft hem die gevangenis nog het leven behouden, en belet, dat hij even als de martelaar Gaillard het slachtoffer werd zijner getrouwheid.

EDELING.

Het is met dat al zeer onaangenaam voor mij, dat mijn lief bruidje in zulke handen is, en als ik eens die schelmen voor mij heb, beloof ik u, hun te doen onder vinden, dat een student ook van zich weet af te slaan.

NICOLAAS.

Gij zijt Student, Wachtmeester! — Het verheugt mij een' onzer brave vrijwilligers te zien. De studenten houden zich dan voortreffelijk!

EDELING.

In tijd van vrede laten wij het polisiseeren over aan hen, wien het aangaat; doch wordt ons vaderland bedreigd, dan vreezen wij geenszins, de wapens tot deszelfs verdediging optevatten en het is niet in de laatste gelederen dat men ons vinden zal. Maar de Belgische studenten!...

Wijze: *Te souviens tu.*

Zij schroomden niet, hoe jong en onbedreven,
Met vorst en plicht en wet en orde in strijd
Aan 's lands bestuur de les te willen geven.
Zoo spilden zij hun besten studietijd.
Maar wij, te vreên met vrolijk, stil te leven,
Verzuimden nooit de ons opgelegde taak:
En zoo wij thands het muzenkor begeben
Het is alleen voor Neêrlands heilge zaak.

MARIA *binnenkomende.*

Daar komen Peter Slof en Cornelis de Ruijter al aan.

NICOLAAS.

Bestig! willen wij hen dan niet te gemoet gaan om ons gezamenlijk naar de stallen te begeben?

EDELING.

Gaarne! Ik dank u, meisje! voor de bezorging en ziedaar iets om aan den Wachtmeester te blijven denken.
(*Hij geeft haar eenig geld en zij vertrekken.*)

B 2

VIERDE TOONEEL.

MARIA, alleen, vervolgens VAN WERVE en KLARA.

MARIA.

Een gulden! nu, die zal ik ook als een aandenken blijven bewaren. Dat is een lieve Wachtmeester! Men kan wel dadelijk aan zijne milddadigheid zien, dat hij uit Holland komt. ... Maar wie zijn die vreemdelingen, welke daar zoo schroomvallig binnen treden?

(Van Werve en Klara komen op.)

VAN WERVE.

Kan men hier vernachten?

MARIA.

Neem het mij niet kwalijk, ik moet eerst vragen: waar komt Ufd. van daan? wij mogen aan niemand nachtwiel geven, zonder ons eerst wel te verzekeren, wie wij herbergen.

VAN WERVE.

Uwe vraag zal ik aan den Burgemeester beantwoorden. Waar woont hij en is hij te spreken?

MARIA.

Hij woont hier. De Burgemeester en de Kastelein zijn hier ten. De baas zal zoo dadelijk hier wezen.

KLARA.

Zeg ons, lief meisje, in welke Provincie bevinden wij ons?

MARIA.

In Noord-Brabant, mejuffrouw.

KLARA.

Goddank! gij zijt gered, mijn vader!

MARIA.

Gered! — Dus vluchtelingen!

VAN WERVE.

Klara!

KLARA.

Ik was onvoorzichtig. Vergeef het mij, mijn vader!
Doch ik konde mijne vreugde niet bedwingen. Na het-
geen wij uitgestaan hebben, is het zoo zoet, zich weder
op vaderlandschen bodem te bevinden.

VAN WERVE.

Ik ben nog niet overtuigd dat wij hier veilig zijn.

KLARA.

Indien wij hier iets te vreezen hebben, het eerlijk
gezicht van dat meisje waarborgt mij, dat zij uitlands
ons niet verraden zal.

MARIA.

Ik u verraden! O liever stierf ik duizendmalen.
Doch gaat toch zitten! gij schijnt vermoed.

KLARA.

't Is waar, wij hebben lang geloopt, en ik begin
het nu te voelen.

VAN WERVE.

Mijn dierbaar kind! aan welk eene droevige en lange
reis hebt gij u niet blootgesteld, om uwen vader te
redden.

KLARA.

Wijze: *Le Marin.*

Hollands volk, zijn vorst getrouw,
 Tart en wind en nacht en kou:
 Ook de Belgische verrader
 Vreest geen winterjaargetij,
 Mits hem buit beschoren zij.
 Zoude ik minder doen dan hij,
 Voor mijn dierbren vader?

VAN WERVE *tegen* MARIA.

Ja mijn kind! Ik zat in eene droevige gevangenis te zuchten. Het gelukte mijne dochter mij te redden: aan haren onbezweken moed, aan hare tegenwoordigheid van geest in 't gevaar heb ik het te danken gehad, dat wij door alle vijandelijke posten heen dit dorp hebben kunnen bereiken.

MARIA.

Dat treft uitmuntend, dat gij juist heden komt. Er zijn hier zoo straks eenige Hollandsche krijgslieden gekomen: die zullen niet weigeren u verder in veiligheid te brengen, zoo gij nog schroomen mocht hier te blijven.

VAN WERVE.

Mijne krijgsmakkers! O waar zijn zij? breng mij bij hen.

MARIA.

Ik zal hen terstond hier roepen: of wacht! mij dunkt ik hoor hen reeds komen.

VIJFDE TOONEEL.

De vorigen. EDELING.

MARIA.

Zoo Heer Wachtmeester! Dus alleen. Waar zijn uwe makkers?

EDELING.

Die zijn reeds vooruit met de ossen. Ik heb hier mijn mantel vergeten.... Maar wat zie ik!

VAN WERVE.

Die stem is mij bekend.

KLARA, *naar hem toesnellende.*

Edeling!

EDELING.

Klara! — Mijnheer van Werve!

Wij z e : *Monsieur Jovial.*

Gij hier!

KLARA.

Mijn vriend!

EDELING.

Mijn teér beminde!

Wat heil dat ik u wedervinde!

Wat vreugde voor mijn droef gemoed.

VAN WERVE.

Een' blijder tijd is ons beschoren!

KLARA.

Reeds dachten we ons geheel verloren.

VAN WERVE, EDELING en KLARA.

Wat is dit oogenblik ons zoet!
Dat smart en rampen ons vergoedt.

MARIA.

Wat is dit oogenblik mij zoet!
De Hemel zelf heeft hen behoord.

Te samen.

EDELING.

Gij zijt weder bij mij, Klara! Ik mag u weder aan mijn minnend hart drukken.

KLARA.

O! ik ben al te gelukkig! mijn vader is gered; ik betreed weder den vaderlandschen bodem, en ik vind mijn vriend terug.

VAN WERVE.

En gij hebt ook dienst genomen, Edeling! braaf gedaan, mijn jonge! Dit verwachtte ik van den waren Hollander als gij zijt.

EDELING.

't Is waar, en uwe woorden, mijnheer! herinneren mij, dat ik thands mijn eigen meester niet ben.

Het vervolg van voorgaande wijs.

O ja! ik moet naar 't leger streven.

Ik word aan 't kamp elk oogenblik verwacht.

KLARA.

Moe gij mij weer begeven?

Nu 't lot ons samenbracht,

MARIA.

Zoo is des krijgsman's leven:

Geen rust bij dag of nacht!

— AAN DE GRENZEN. — EDELING.

Ik mag niet langer beiden.

Hela! heb reeds te lang vertoefd.

KLARA.

Helaas! wat treurig scheiden.

Dat heet mijn ziel bedreeft.

MARIA.

God moge u dan geleiden,

En helpen waar 't behoeft.

KLARA.

En wij kunnen niet met u gaan!

EDELING.

Ik heb slechts mijn paard; doch, misschien is hier op
het dorp wel een wagen te krijgen.

MARIA.

O! drie voor een. Ik loop er spoedig een bestellen.
(Zij wil gaan.)

VAN WERVE.

Meisje! eer gij gaat... Een wagen! ach! ik bezit
niets meer om een wagen te bekostigen.

EDELING.

Hier is mijne beurs; doch ik moet waarlijk weg!

VAN WERVE, *de beurs weigerende*.

Ik mag die niet aannemen: ik kan u die nimmer
terug geven! Ik bezit niets meer.

EDELING.

Niets!

VAN WERVE.

Geen cent. Het weinig geld, dat wij bij ons had-

Te samen

den, is onderweg verteerd; en dezen morgen had ik het ongeluk, van in een dorp, waar wij ons nachtverblijf gehouden hadden....

EDELING.

Welnu? —

VAN WERVE.

Mijn valies, hetwelk mijn geheel vermogen bevatte, achter te laten.

MARIA.

Ja, valies of niet! Een wagen moet gij hebben en ik ga hem halen.

(*Zij vertrekt.*) VAN WERVE *vervolgt*.

Het was geene onachtzaamheid; wij werden op de hielen gevolgd. Niets dan eene overhaaste vlucht kon ons behouden: en wij hadden den tijd niet iets te redden, dan ons zelve.

EDELING.

En is het mij dan niet genoeg dat ik u gered zie, mijn vader, u en mijne Klara. Is dan niet alles, wat ik bezit, het uwe. Neem mijne beurs! Spoedig in een' wagen, en volgt mij zoodra gij kunt; want ik durf geen oogenblik langer hier vertoeven.

MARIA, *haastig opkomende*.

Redt u! om 's Hemels wil! redt u! daar komen zij!

DE OVERIGEN.

Wie? wat?... (*Gedruis buiten.*)

MARIA.

De briganten! Hoort gij hen niet. Zij schreeuwen: *vive de liberteyt!*

EDELING, *zijne pistolen voor den dag halende.*

De eerste die zich verstout....

MARIA, *hem bij den arm grijpende.*

Zijt gij dwaas? Wat zoudt gij met uwe pistolen tegen eene geheele bende. Spoedig de achterdeur uit: (*tegen van Werve en Klara*): en gij, in dat vertrek. Ik kom terstond weder bij u.

EDELING.

Maar, indien....

MARIA, *hem eene zijdeur uitdringende.*

Geen maren! haast u! — (*Edeling vertrekt.*)

VAN WERVE.

Kunnen wij hem niet volgen?

MARIA.

Vooraf niet. Hij is een jong kaerel alleen. Hij zal zich wel redden. Met u drieën zoudt gij vermoedens wekken, en zoo hij zich te weer stelde, misschien mede in 't ongeluk komen. Gaat maar hier binnen. (*Zij opent een zijvertrek.*)

KLARA.

Wij stellen ons lot in uwe handen. (*Van Werve en Klara af.*)

ZESDE TOONEEL.

MARIA, D' EGLANTIERS, TAE LINCK, PLUCKX, NESTIERS en
andere vrijwilligers, door MICHEL binnengeleid.

ALLEN, behalve MARIA.

Wij zijn de dame Blanche.

Viktorie! Viktorie!

De vijand is er uit!

Weér zegeviert, door dapperheid!

Oud Brabant en de liberteyt!

Viktorie! Viktorie!

Voor ons zijn eer en buit!

MARIA, die hoort hen.
Zij lijken wel gekken die schenk van een Michiel,
die ik bij hen zie!

D' EGLANTIERS, zijn degen afwegende.
De ziele is mit ons, kaomeraaden t'ens couragier
heeft den vijand verdreven en de glorie van onzen
naam gemaintineerd. Luitenant Taelinck! ge zult zor-
gen, dat er gien van den Ollanders hechappert, die
zich hier genesteld hebben, t'ullie?

TAE LINCK.

Daor is voor gesoigneerd, Kapitein! Al de uittochten
zijn wel gegaardeerd.

MARIA, ter zijde.

Die arme Wachtmeester, hoe zal hij ontkomen?

MICHEL.

Wat zullen de Heeren gebruiken? Alles wat zich hier
in huis bevindt is tot uw dienst.

MARIA. *Alleen.*

Hoor mij dien schoelje eens aan.

D'EGLANTIERS, *tegen Michiel.*

Ge zijt, begut, ien brave kaerel! Laot het maiske ien literke wajjn uijt de cave haelen.

MICHEL, *tegen Maria.*

Hoort ge niet? Haal wijn voor de Heeren.

MARIA, *hem in 't heengaan een stomp gevende.*

Jou schelmsche verrader!

D'EGLANTIERS, *tegen Michiel.*

Weunt ge hier in huifs?

MICHEL.

Hier woon ik, Kapitein! *(Ter zijde.)* Ik zal hem maar niet zeggen, in welke hoedanigheid.

D'EGLANTIERS.

Ge zijt ienen brave *citoyen*! Zonder u hadden we den weg naar deuzen dorp niet zoe snel gevonden. Kik peysde dat ik u wel Burgemeester kost maaken. *(Hij wijst op Michiel.)* MICHEL. *(Een oogenblik.)* Ge kost waarlijk niet beten door, Kapitein! Ik zal dadelijk bevelen geven, dat men de Brabantsche vlag hijssche. *(Hij wil heengaan.)*

D'EGLANTIERS.

Dat is nog niet neudig. 't Is *obscur* buyten. Men kan de koleuren nog niet onderschaiden. Maor wietge wat ge doet. Gaot aanstonds de notabelen van het dorp haelen en zeg, dat ze maaken morgen met de lumiere hier te wezen, om een gementeraod te houden. Korporal Nestiers! gaot ien kler met den Heer Burge-

miester, en al wie niet met goede volonteyt medegaot, die moet met geweld gehaold worden; want de *liberteyt* moet ziegevieren.

MICHEL, *ter zijde.*

Michiel burgemeester!

(Hij vertrekt met eenige muiltelingen.)

D'EGLANTIERS, *zich nederzettende.*

Hier neem ik provisioneel mijn heufdkwartier. Laot zien! wat dient er nu gedaon?

Wijze: *Le Diplomate.*

Den iersten en voornaomste zaak
Is dat ik mijn rapporten maok,
En melde welken feit mijn macht
Alhier ten einde heeft gebracht.
Dat veurts een Proclamaotie zij
Geschreven aan de burgerij!
Opdat de Liberteyt alhier
Als door heel Braobant zegevier'!

(Intusschen heeft Maria hem wijn gebracht.

Allen zetten zich tot drinken.)

D'EGLANTIERS.

Rapporten! Jao! maor wie zal die schrijven? Loitenant Taelinck! kunt ge schrijven? Zullie!

TAE LINCK.

Neen, Kapitain!

D'EGLANTIERS.

Begut! waarom zijt ge dan Loitenant?

TAE LINCK.

Maar ge kunt het immers ook niet, Kapitain! zoo min als lezen.

D'EGLANTIERS.

Silence! Kik ben Kapitein om de orders te *gieven* en niet om ze te *schrijven*. Kunt ge schrijven, Sergeant Pluckx?

PLUCKX.

Nien ik; maor daor is Passereau: die kan schrijven.

PASSEREAU.

Plait-il?

D'EGLANTIERS.

Ik vraoge of ge schrijven kunt.

PASSEREAU.

Verdikke! Zallie.

D'EGLANTIERS.

Of ge schrijven kunt, verstaot ge niet?

PASSEREAU.

Je n'entends pas, verdikke.

PLUCKX.

Verdikke, dat is het eenige Vlaomsch, dat Passereau verstaot.

D'EGLANTIERS.

Dus kunt ge geen Vlaomsch schrijven. (*Tegen Maria.*) Kunt gij schrijven, maiske?

MARIA.

Om u te dienen, Heer Kapitein!

D'EGLANTIERS.

Guriens! Nimm das hier mit gemak, den schrijf
 wat ik u zal voordieetereen. Die hollandsche ruyd is te
 klein. MARIA, *zich zettende, ter zijde.*
 Welk een denkbeeld! Ja! zoo zal het gaan.

D'EGLANTIERS.

Schrijf op: — Rapport.

ZEVENDE TOONEEL.

DE VORIGEN, NICOLAAS, NESTIERS, *en nog*
twee anderen.

NESTIERS.

Kapitain! hier is een kaerel, die tegen ons rebel-
 liede.

D'EGLANTIERS.

Awel! wat heeft hij gedaon?

NESTIERS.

Hij wilde ons niet in den *ecurie* laten komen, door
 een lancierspaord in stond.

D'EGLANTIERS.

En waar is de lancier gebleeven, die er op zat.

NESTIERS.

Die is nergens te vinden.

D'EGLANTIERS.

Awel! doorzoekt dan een kier het gehele dorp, tot
 ge hem vindt. (*Nestiers en anderen vertrekken.*)

D'EGLANTIERS, *tegen Nicolaas.*

Wie zijt ge?

NICOLAAS.

Ik ben de burgemeester.

D'EGLANTIERS.

Burgemeesterke gewiest! Ik heb al ienen anderen burgemeester in uwen plaotse gezet, verstaot ge? Doch wilt ge uwe *soumissie* maaken aan het comité, dan misschien....

NICOLAAS.

Nooit!

D'EGLANTIERS.

Hoe! weet ge wel, dat ik u kan doen fusilleren?

NICOLAAS.

Nieuwe zangwijze van den Heer F. N. STORTZ.

't Is u vergund: mijn Vorst behoort mijn bloed,

Dit kruis getuige van mijn moed.

Hoe fel bestookt van alle kanten,

Vreesde ik voorheen geen Fransch kanton,

Geen garde van Napóleon,

En vrees thands niet voor uw briganten.

D'EGLANTIERS.

Wat zegt ge? Blijf daor! wij zullen straks ien woordeke saomen spreken, verstaot ge? (*tegen Maria*) schrijf.

NICOLAAS.

Hoe, Maria! gij verleent dien schelm uwe hulp!

MARIA.

Waarom niet: de heer kapitein was zoo verlegen om iemand die schrijven kon.

C

D'EGLANTIERS.

Wij ze: *La pipe de tabac.*

Zeg waar zijn we toch gebleven?

Kind? hoe gaot het? schrijft ge recht?

MARIA.

Wel ik heb nog niets geschreven.

Want ge hebt nog niets gezegd.

D'EGLANTIERS.

Schrijf: onze erm zoo zeer te vreezen,

Won zes derpen in ien dag.

NICOLAAS.

Dat zal wel geen wonder wezen,

Daar hij nergens vijand zag.

D'EGLANTIERS.

't Bloed des vijands deed ik stroomen:

Zeuyen onderd vielen schier.

NICOLAAS.

Dat moet alles nederkomen

Op het paard van een lancier.

D'EGLANTIERS.

En van al mijn dapp'ren helden,

Vond slechts ien met roem den dood.

NICOLAAS.

Die, gelijk ze mij vertekden,

Viel bezopen in een sloot.

D'EGLANTIERS.

Best! gij kunt uw arbeid staoken!

'k Weet een aordig bulletijn

Zonder logens op te maoken,

Welst gelijk die moeten zijn.

NICOLAAS.

Ja! gelijk die allen zijn.

} *Te samen.*

D'EGLANTIERS.

Awel! laet eens zien! Zoo! dat hebt ge zeer habiel geschreven: nu de proclamatie. — Ien ander vel! schrijf: Proclamatie! — Hebt ge die phrase geschreven?

MARIA.

Ja, en verder.

D'EGLANTIERS.

Wij kapitein d'Eglantiers en loitenant Taelinck, aan al de geen die dezen lezen zullen, saluijt!

MARIA, *schrijvende*.

Aan al degenen, die deze lezen kunnen...

D'EGLANTIERS.

Lezen zullen, heb ik gezegd. » Medeburgers! wij brengen u de libertejt. Wij hebben ons bloed gewaagd om die voor u te verkrijgen: wij beupen ook, dat gij u reconnaissant zult teunen..." Hé! wat zegt ge van zulk ien phrase? Dat noem ik eloquentie! —

MARIA.

Ongetwijfeld. Dat is zeer fraai gezegd, kapitein! —

D'EGLANTIERS.

Ge zijt een maiske van smaak en verstand. Gao veurt: » en dat ge ons zult geven.... zult geven.... al wat we beneudigd hebben." Awel! dat is kort en bref! zullie!

MARIA.

Een zeer schoone stijl: en ieder verstaat zoo bij de eerste lezing, wat er mede gemeend wordt.

D'EGLANTIERS.

Niet waar?

MARIA.

Nu zult gij de beide stukken toch teekenen, niet waar kapitein?

D'EGLANTIERS.

Jao, ik zal er een kruijsken op plaatsens, dat is mijn teeken; loitenant Taelinck! zult ge ook niet teekenen, zullie!

TAE LINCK, *half slapende.*Jao! Jao! (*zij teekenen.*)

D'EGLANTIERS.

Nu moet dat rapport dicht gemaakt en naar den General verzonden, en de Proclamatie morgen aangeplakt.

MARIA *verbergt schielijk het geteekende stuk in haar keurs, vouwt een ander papier dicht en geeft het aan d'Eglantiers.*

Ziedaar, Kapitein. (*Ter zijde*) Ik heb het!

D'EGLANTIERS, *het papier Passereau overhandigende.*

Gao te paard zitten, en breng dit aan den General.

PASSEREAU.

Verdikke! *Dans la nuit...*

D'EGLANTIERS.

Gaot heen! (*Passereau vertrekt.*) Zie zoo! dat is klaar. Nu gao ik een uurke rust nemen. Zult ge mij roepen als de gemeenteconceil vergaodert, maiske! zullie?

MARIA.

Ja, ik zal de Proclamatie intusschen gaan aanplakken.

D' EGLANTIERS, *haar die snel ontnemende en
bij zich stekende.*

Neen! die moet ik eerst voorliezen, of laten voorliezen aan den conseil. Waor is nu mijne slaopkaomer? (*Hij wil in de kamer van van Werve gaan.*)

MARIA, *haastig.*

Neen! daar niet. Links af, heer Kapitein! (*Zij wijst hem eene andere deur aan de overzijde.*)

NICOLAAS, *half luid.*

Ik begrijp er niets van. Waarom moet zij dien vent in mijn slaapvertrek brengen? (*hard op*) Maria! zijt gij dol! die andere kamer is immers....

MARIA, *hem snel in de reden vallende:*

Juist voor een' gevangen en geschikt.

D' EGLANTIERS, *op Nicolaas wijzende.*

Dan moet hij er maor in gebracht.

NICOLAAS.

Maar...

MARIA, *stil en snel.*

Laat mij begaan.

D' EGLANTIERS.

Gerustige nacht! (*tegen de vrijwilligers*): Als Nestiers komt met het valies, laot hij het dan bij mij in de kaomer brengen, verstaot ge!

(*Nicolaas gaat in de kamer waarin van Werve en Klara zich bevinden. d'Eglantiers wordt door Maria in het vertrek ter linkerzijde voorgelicht.*)

ACHTSTE TOONEEL.

Taelinck, Pluckx, Vrijwilligers,
naderhand Edeling.

Taelinck, *meer en meer bij het vuur kruipende.*

Brr! het is famous koud!

Pluckx.

Dat geleuf ik! Het gouvernement mocht ook wel beter voor ons equipment zorgen.

Taelinck.

Dat is het scheune van de libertejt, dat wij er zelf voor meugen zorgen.

Pluckx.

Dat zal ik ook doen, zoodra dat maiske retourneert.

*Edeling vertoont zich aan de deure waar
hij uit is gekomen.*

Overal van dat volk! ik zit in de knip!

Pluckx.

Maor zeg nu eens, Loitesant! wie regiert ons voor het praesente moment? want ik hoor alle dagen van eenen anderen souverain spreken, die ons gerecommandeerd wordt.

Taelinck.

Wie ons regeert? — De libertejt.

Pluckx.

Ik mag heden dat het wat speedig verandert; want ik heb het geld van de libertejt nog niet gezien; 't lijkt een hiele kaole deerne te wezen.

NEGENDÉ TOONEEL.

DE VORIGEN, MARIA.

MARIA, *ter zijde.*

Zal dat volk hier de gandsche nacht blijven?

PLUCKX.

Zoo maiske! hebt ge ook ienen wullen sergie voor mij? zultje.

MARIA.

Tot welken einde?

PLUCKX.

Dat zult ge zien, verstaot ge.

MARIA.

Ja! indien ik hem weder krijg.

PLUCKX.

Zoo subiet.

MARIA *krijgt een wollen deken uit de kas.*

Hier is er een; maar ik geef hem u niet, of gij moet mij uw kiel tot pand geven, dat ik hem terugkrijg.

BLUCKX.

Kom, geen praotjes!

MARIA.

Stil wat! gij hebt gezien, dat de Kapitein mij zijne rapporten laat schrijven. Ik zoude er wel een slecht woordje van u in kunnen zetten, indien gij met geweld begint!

TAELENCK.

Het maiske heeft gelijk, Pluckx!

PLUCKX.

Nu, ziedaar mijnen sareau dan. De ruil is niet kwaad. (*Hij geeft zijne kiel aan Maria, en snijdt drie gaten in den deken.*)

MARIA.

Wat wordt dat?

PLUCKX.

Ienen nieuwmodischen winterkapot. (*Hij steekt hoofd en armen door de gaten. Allen lagchen, behalve Maria.*)

MARIA.

Nu, daar gij mijn deken bedorven hebt, krijgt gij uw kiel ook niet terug.

TIENDE TOONEEL.

De vorigen, NESTIERS.

NESTIERS.

Komt mannen! hier heb ik billetten voor u: en hier (*een valies nederleggende*): is het valies van den kapitein.

PLUCKX.

Ge mient het valies dat den kapitein deuzen margen heeft prijs gemaakt.

MARIA en EDELING, *ter zijde.*

Is 't mogelijk?

TAE LINCK.

Nu! deel maar subiet uw biljetten uit. Ik blijf hier logieren. Er is immers nog wel een bed in de kamer van den kapitaïn?

MARIA.

Voorzeker!

TAE LINCK.

Allons donc! Rechts om keert UE. Marsch! een schildwacht voor de boitendeur; en draagt zorg dat niemand uit of in gao, zonder een *permis* van den kapitaïn of mij.

(Hij gaat met het valies in de kamer van d'Eglantiers. De overige vertrekken naar buiten.)

ELFDE TOONEEL.

MARIA, EDELING.

MARIA.

Goddank dat zij weg zijn. Nu schielijk gezien hoe onze arme vluchtelingen het maken.

(Zij wil vertrekken.)

EDELING *haastig opkomende.*

Een oogenblik, meisje!

MARIA.

Stil!

EDELING.

De achterdeur werd reeds bewaakt toen ik poogde te ontsnappen. Ik ben zoo lang hier in huis verscholen gebleven.

MARIA.

~~De~~ dacht ik reeds; maar ik heb voor uwe vlucht
gezorgd. Werp uw mantel en chakot af: trek deze
kiel aan: zet dezen wollen muts van onzen baas op.
(*Zij haalt een muts uit de kas.*)

EDELING, *de kiel van de hand wijzende:*

Liever laat ik mij door de schurken overhoop steken,
dan dat ik mij in die hatelijke vermomming verberg.

Nieuwe zangwijze van den Heer E. H. STOETZ.

o Neen! hoe fel in 't naauw gebracht,
Zie ik mij eer door 't staal geslacht,
Dan dat ik dus van tooi verander.
Weg met dat kleed, dat ik veracht,
Des oproers kiel en Brabants dracht,
Voegt geen lancier, geen Nederlander.

MARIA.

Neem dan ten minsten dezen vrijpas, die u door
alle posten heen brengt. (*Zij haalt het papier uit
haar keurs en overreikt het hem.*)

EDELING.

Hoe hebt gij dien kunnen verkrijgen?

MARIA.

Behendigheid en de groote domheid der Briganten
hebben mij geholpen. Houd u maar niet op met vragen,
en maak dat gij weg komt.

EDELING.

Ik ga! maar van Werve...

MARIA.

Zal ik zien te redden.

EDELING.

Zijn valies.....

MARIA.

Is daar. — Ik zal het zien terug te krijgen. Ga nu toch!

EDELING.

Voortreffelijk meisje! (*Hij vertrekt door de middel-deur.*)

DE SCHILDWACHT, *buiten.*

Qui va là?

EDELING, *buiten.*

En règle.

DE SCHILDWACHT.

Passez!

MARIA.

Hij is gered! kon ik nu die gekke Proclamatie maar terug krijgen!... want als de Kapitein wist wat er in stond, ware ik verloren. Ik had gehoopt, die in het geheim te kunnen doen rondgaan. Gelukkig kan hij niet lezen. — De Hemel besture het ten beste! —

(*Zij loopt spoedig naar de kamer van van Werve.*)

Einde van het Eerste Bedrijf.

TWEEDE BEDRIJF.
EERSTE TOONEEL.*(Het is nacht.)*

D' EGLANTIERS, *alleen met het valies onder den arm en de nachtblaker in de hand.*

Ik zie, dat men mij het valies gebracht heeft. Maken wij gebruik van het moment, dat die Taelinck nog ligt te snurken, om den inhoud eens te inspecteeren. (*Hij doet het slot springen, doorsnuffelt het valies en haalt er een das of ander kleedingstuk uit, waarmede hij zich opschikt.*) Wat zie ik? Dat schijnt eene schoone capture! Ik wil sterven, als dat giene effecten zijn. *Ma foi?* nu ben ik ien rijk man en kan gerust het service laoten vaoren.

Wijze: *Femmes voulez-vous éprouver.*

Provisioneel gouvernement!

Vaorwel! moge u de drommel haalen,

Zoodrao ik mijn demissie zend.

Gij zult toch nimmer mij betaolen,

Wat hebt ge ons om den tuin geleid,

Met al uw nutloos draolen.

Gien gleurie, eer noch liberteyt

Verslaon de dorst of de appeteyt.

Met dat al, wij moeten oppassen, dat geen van mijn kameraden bemerkt wat er hier in heeft gezeten.

Wijze: *Cadet Roussel.*

't Zijn wel allen eerlijke lui,
Vol honneur en vol reputatie;
Maar geraoken ze in de tentatie,
Dan vertrouw ik hen niet een brui.

Want, want, zucht naar geld
Heeft hen steeds als mij gekweld. } *bis.*

't Zijn wel allen eerlijke lui.

Dan, waar berg ik die pakjes? Het valies is eūpen en
er zijn er meer, die hun oog er op hebben laten vallen.
(*Hij blijft met de effecten in de hand staan.*)

TWEDE TOONEEL.

D'EGLANTIERS, MARIA.

MARIA.

Reeds op kapitein?

D'EGLANTIERS, *verschrikt en het pakje willende
verbergen.*

Wat, wat is het?

MARIA, *ter zijde.*

Het is het valies in quaestie! (*luid*) niets kapitein! Ik
kwam hooren of gij ook iets noodig hadt.

D'EGLANTIERS.

Niets!... of wacht! (*hij ziet haar met opmerkzaam-
heid aan, en zegt ter zijde.*) Dat maiske schijnt nog
al te vertrouwen... anders... jao, dat zal toch het
beste wiezen! —

MARIA.

Wat overpeinst hij toch bij zich zelve?

D'EGLANTIERS.

Maiske! ik heb hier ienige rapporten van de armee. Zoudt ge mij ook een plaatske kunnen aanwijzen, waer niemand gluren komt en waor ik die tot mijn depart in kan cacheren.

MARIA, *ter zijde.*

Hij loopt van zelf in den val. (*Op het kabinet wijzende*) Wil ik ze daar verbergen onder het linnengoed? Doch dan moet gij ook last geven aan uwe soldaten, dat zij niet aan 't plunderen gaau in het kabinet.

D'EGLANTIERS.

Dat beleuf ik u. Maok maor eupen. (*Maria opent het kabinet.*)

MARIA, *terwijl d'Eglantiers het pak verbergt:*

Ik geloof kapitein, dat daar wel wat anders in zitten, dan orders.

D'EGLANTIERS.

Waarachtig niet!...

MARIA.

Nu, ik geloof u, al vloekt gij er niet op. Maar mij dacht, het geleken wel effecten. (*Zij sluit het kabinet en wil den sleutel bij zich steken; doch d'Eglantiers voorkomt haar.*)

D'EGLANTIERS.

Hak! den sleutel bewaar ik, verstaot ge?

MARIA.

Ziet ge wel, het zijn effecten. Anders zoudt ge zoo bang niet zijn, die te verliezen.

D'EGLANTIERS.

Jao! was dat waar!...

MARIA.

Dan zoudt ge geen kapitein van een bende vrijwilligers zijn, niet waar?

D'EGLANTIERS.

Neen; waarlijk niet.

MARIA.

Neen, zoo gij slechts rijk waart, dan waart gij reeds lid van het congres, misschien wel van het provisioneel gouvernement.

Wij ze: J'ai de l'argent.

Het geld alleen,

Het geld alleen,

Kan ons tot hooge posten jagen,

Wat wordt op aard meest aangebeên?

Wat doet den domkop spoedig slagen?

Wat helpt ons meer dan wijze reên?

Wat blindt het oog van 't dom gemeen?

Wat is 't waar allen 't eerst naar vragen?

Dat op den duur elk blijft behagen?

Het geld alleen.

D'EGLANTIERS.

Jao, ik geleuf als ik rijker was...

MARIA.

Ongetwijfeld, een man van uwe begaafdheden, van uwe welsprekendheid, ware zeker te Brussel tot hoogen rang gekomen, indien het hem daar niet aan ontbrak.

D'EGLANTIERS.

Ge flatteert mij; doch

Wijze: *Frosine.*

Ik zag een aantal trotsche gekken,
'k Zag meer dan ien verwaanden kwast
Naar Brussel veur 't congres vertrekken.

MARIA.

Mijnheer! 'k betuig u dit voor vast,
Op dat congres hadt gij gepast.

D'EGLANTIERS.

En zeg mij, al die ijd'le dwaazen,
Wat hand'len, wat verrichten zij?
Niets dan in 't wilde praten, raozen...

MARIA.

Mijnheer, nog eens, ik zeg 't u vrij:
Op dat congres behoordet gij.

D'EGLANTIERS.

Zij brengen met hun nutloos draolen,
Ons arme land nog naor de maan,
Ik heup, de drommel hun zal haolen.

MARIA.

Mijnheer! gij hebt niet welgedaan,
Dat gij er niet zijt heen gegaan.

D'EGLANTIERS.

Ik zeg u nog eens! ge zijt iene flattierster; doch ik
beleuf u, dat, zoodrao ik de Brabantsche vlag op den
toren heb gezet, ik naor Brussel reis en mijne demissie
vraag.

MARIA, *ter zijde.*

Goede reis! mits de effecten maar hier blijven.

DERDE TOONEEL.

TAE LINCK; *de vorigen.*

TABLINCK.

Zoo vroeg reeds op, kapitein?

D'EGLANTIERS.

Jao, jao! goede morgen! (*ter zijde naar het valies ziende.*) Dat hem de duivel!..

TAE LINCK.

Mij dunkt, ge zijt reeds aan het snuffelen geweest, kapitein! En was dat valies zoo geheel ledig?

D'EGLANTIERS, *verlegen.*

Jao! veel was er niet in.

TAE LINCK.

Ge zijt gien man van uw woord, kapitein! Ge hadt mij beluofd, wij zouden eerlijk deelen wat er in was.

D'EGLANTIERS.

Waor niets is, valt niet te deelen, verstaat ge?

TAE LINCK.

Dan hadt gij ten minsten moeten wachten om het te eupenen tot ik er bij ware.

D'EGLANTIERS.

Ge wordt brutaol, loitenant! ge vergeet de discipline!

TAE LINCK.

Ik zal u bij den generaol aanklaogen, dat ge den boit voor u allien houdt.

D

D'EGLANTIERS.

Daor staot het maiske, vraagt, laot ze temoigneeren, of er iets anders in was, dan...

MARIA.

Dan acht linnen hembden, die de Heer kapitein mij gegeven heeft om in het kabinet te bergen. Wilt gē dat ik ze krijg, kapitein!

D'EGLANTIERS.

Jao! jao! daor is de sleutel, (*ter zijde*) dat's een juwielke van een maiske!

MARIA opent het kabinet, neemt een pak hemden er uit en laot het op den vloer vallen. Terwijl de beide officieren die oprapen, verbergt zij haastig het pak effecten onder haar voorschoot.

Daar zijn zij, acht stuks.

TAE LINCK.

Dat is vijf voor mij; doch was er niets meer?

MARIA.

Niets! (*Zij sluit het kabinet en geeft den sleutel aan d'Eglantiers terug.*)

D'EGLANTIERS, *stil tegen Maria.*

Als ik ooit lid van het bestuur word, laot ik u ienen pensioen geven.

MARIA.

Nu had ik wel een verzoek aan u, kapitein! Voor- eerst, of de kastelein, mijn baas, weetge, die man, dien gij gisteren daar in die kamer hebt gevangen gezet, weder op vrije voeten gesteld mocht worden.

D'EGLANTIERS.

Hm! hm! een rebel als hij? doch als gij het vraegt...
awel gaot hem dan maor haolen.

MARIA.

En ten tweede: of mijn zuster en mijn oom, die hier
slapen, ongemolesteerd naar hun dorp zouden kunnen
terug gaan.

D'EGLANTIERS.

Waor weunen zij?

MARIA.

Ja!... hier niet, ver van daan!

D'EGLANTIERS.

Nu jao! al weunden zij in den hel, omdat gij het
vraegt, zoo kunnen zij vrij gaon.

MARIA.

Bestig. Dat ga ik hun spoedig vertellen. (*Zij loopt in
de kamer waar van Werve en Nicolaas zich bevinden.*)

VIERDE TOONEEL.

D'EGLANTIERS, TAE LINCK, NICOLAAS.

D'EGLANTIERS, *ter zijde.*

Dat is een braove deeren. Wat heeft ze mij habiel uit
de anxieteit gesalveerd.

TAE LINCK, *ter zijde.*

Ik vertrouw die affaire van dat kabinet nog maor half.

NICOLAAS, *opkomende.*

Kapitein! de meid heeft mij gezegd, dat gij mij de
vrijheid wildet geven.

D 2

D'EGLANTIERS.

Jao, omdat het maiske het gevraagd heeft, laat ik u vrij; doch pas op de naoste kier. Het conseil komt hier bijeen; dan kunt ge ook uw stem geven; want ik wil dat de liberteyt fleurere!

VIJFDE TOONEEL.

De vorigen. PLUCKX.

PLUCKX.

Kapitain! daar is het conseil, komt het u gelegen?

D'EGLANTIERS.

Jao, jao! laoten zij komen; doch weet ge wat: laoten er metien tien twaolf van ons volk binnen komen, om de liberteyt in de beraodslaoging te maintineeren; verstaot ge?

PLUCKX.

Awel, kapitain! (*Hij vertrekt.*)

ZESDE TOONEEL.

D'EGLANTIERS, TAE LINCK, NICOLAAS, MICHIEL,
DE NOTABELEN, PLUCKX, VRIJWILLIGERS.

(*De Notabelen komen op, met Michiel als burgemeester aan 't hoofd, en ingeleid door Pluckx en eenige vrijwilligers, die het tooneel bezetten.*)

NICOLAAS, *tegen Michiel.*

Wat duivel doe jy daar? wil je wel reis gaauw maken dat je naar de stal komt.

MICHIEL.

Zoo baas! zijt gij daar. Dat komt goed. Ik benoem u tot mijn knecht, baas!

NICOLAAS.

Leutert het je in 't hoofd, of ...

MICHIEL.

Volstrekt niet. De Heer kapitein heeft mij tot burgemeester benoemd, en dus ziet ge wel, baas! dat uwe zaken hier slecht staan.

D'EGLANTIERS.

Stilte! Het conseil wordt geëupend en ieder mag gaon zitten.

(De Notabelen, met Michiel in hun midden, plaatsen zich in een kring en d'Eglantiers aan een tafeltje, met Taelinck naast hem.)

D'EGLANTIERS.

De *séance* moet publiek zijn, gelijk dit bij alle liberaale gouvernementen zoo beheurt.

NICOLAAS.

Natuurlijk: dan kan iedereen de gekheden hooren, die hier gezegd zullen worden.

D'EGLANTIERS.

Daarom Pluckx, zet de deur open; doch laat niemand binnen komen; 't wordt anders te vol, verstaot ge?

NICOLAAS.

Eene hoogst nuttige voorzorg. *(De voordeur en de blinden worden geopend. Het is dag.)*

HET DORP

D'EGLANTIERS.

Burgers, in naam van het gouvernement bied ik u de liberteyt! de lumieres! en de orde legaal aan. Verstaat ge dat?

DE SCHOOLMEESTER.

Dat zal waarschijnlijk zooveel willen zeggen, als: de vrijheid, de verlichting en de wettige orde.

NICOLAAS, *opstaande, tegen d'Eglantiers.*

Wijze: *On doit soixante mille francs.*

Mijnheer! uw gift was goed besteed
 Bij Hottentot of Samojeed,
 Of and're wilde lieden;
 Doch, mag ik spreken zonder dwang,
 't Geen wij bezaten sedert lang,
 Behoeft ge ons niet te bieden.

D'EGLANTIERS.

Silence! Ik breng u de liberteyt in alle dingen. Geen dwang, geen monopolie meer. Het onderwijs, de commercie zijn vrij. Is er hier ook eene scheul?

DE SCHOOLMEESTER.

Ongetwijfeld, mijnheer! Het Nut van 't Algemeen heeft....

D'EGLANTIERS.

Afgeschaft! afgeschaft! De ouders zijn voortaan vrij, en bij gevolg de kinderen ook! Geene scheulen meer, althands niet van het Nut van 't Algemeen.

NICOLAAS.

Dat geloof ik gaarne.

Nieuwe zangwijze van den Heer stortz.

Gewis, een school moet afgeschaft,
 Waarop men durft aan kindren leeren,
 Hoe 't kwaad hier namaals wordt gestraft,
 Hoe elk zijn wet en vorst moet eeren,
 En 't goed eens andren niet begeeren,
 En and're plichten, zonder tal,
 Die nooit een Belg vervullen zal.

D'EGLANTIERS.

Zwijg! Is er ook iene fabriek in de gemiente?

NICOLAAS.

Er zijn er wel zes, waarbij honderden lieden hun bestaan hebben.

D'EGLANTIERS.

Die monopolie moet ophouden: elk moet in liberteyt kunnen maoken, wat hij goedvindt; dus, al die fabriekskens moeten gepilleerd worden.

NICOLAAS.

De fabrieken geplunderd! Is dat de vrijheid, die gij ons brengt? (*tegen de Notabelen:*) En zult gij dit gedogen?

(*Verwarring bij de aanwezigen.*)

D'EGLANTIERS.

Silence! Volontaires! den eersten, die tegenspriekt, schiet ge voor den kop! anders is het onmeugelijk, in liberteyt te sprieken. (*De vrijwilligers leggen aan.*)

MICHIËL, bevende.

Natuurlijk!... de kapi..pitein heeft gelijk. De fa-

brickjes moeten er aan geloven. Welk een liefderijk man is die kapitein! Leve de kapitein!...

D'EGLANTIERS.

Al het geld, dat er is, moet mij ter hand gesteld worden, tot kleeding mijner vaillante manschappen.

NICOLAAS.

Die weten zich zelve wel te kleeden. (*Op Pluckx wijzende.*)

D'EGLANTIERS.

Al de wijn en de vivres die op het dorp zijn, moeten aan mijne troepen worden present gedaan, als een volontaire gift.

NICOLAAS.

Is er ook nog iets?

D'EGLANTIERS.

Alle sabels, geweeren, messen, spaden, bijlen, houwen, ploegijzers, bref, alle ijzeren werktuigen moeten mij overhandigd worden.

NICOLAAS.

Hij is met weinig te vreden.

D'EGLANTIERS.

En het conseil zal delibereren of het niet een adres van submitisie zal inzenden aan het gouvernement, verstaat ge?

MICHIEL.

Zeer fraai bedacht.

NICOLAAS.

Ik vraag het woord.

D'EGLANTIERS.

Spreek op.

TAE LINCK.

Hij kan begut niet sprikken. Hij is burgemeesterken af; hij heeft gienen titul.

D'EGLANTIERS.

Awel! Laot hem dan sprikken als ienen man zonder titul...

NICOLAAS.

Wijze: *Adolphe et Clara.*

Indien ik veilig spreken mag,
Zoo vraag ik, wilt gij 't mij vergunnen,
Wie is uw hoofd? waar is 't gezag,
Waaraan we ons onderwerpen kunnen?
Reeds hoorde ik van een half dozijn
Van opperhoofden u gewagen,
En ik zou niet verwonderd zijn,
Zoo ge een Chineeschen mandarijn
De vorstenkroon hadt opgedragen.

D'EGLANTIERS.

Tut! tut! het is immers gelijk hetzelfde, aan wien?
submitteert u maor, verstaot ge?

NICOLAAS.

Ik stem tegen zulk eene buitensporigheid.

DE SCHOOLMEESTER en DE MEESTE ANDEREN.

En ik ook! en ik ook!

D'EGLANTIERS.

Ik laot u arresteeren, indien ge niet stemt zoo als ik zeg.

HET DORP

NICOLAAS.

Verstaat ge aldus de liberteyt ?

D'EGLANTIERS.

Ge hebt liberteyt van sprieken zooveel ge wilt, mits dat ge stemt, zoo als ik het begier.

NICOLAAS.

Ik dacht dat gij liberaalder waart, kapitein.

D'EGLANTIERS.

Wij ze: *Le Diplomate.*

I.

'k Ben liberaol ; dat is te zeggen ,
 Dat ik in ieder staatsgeschil
 Moet kunnen denken als ik wil ,
 En alles doen gelaik ik wil.
 En alle dingen uit mag leggen
 Gelaik ik wil , gelaik ik wil.

II.

'k Ben liberaol , en mien daor mede ,
 Dat ik in ieder staatsgeschil ,
 Elkeen laot denken als hij wil ,
 Mits dat hij spriekt gelaik ik wil ,
 En verder lief hij veurt in vrede ,
 Mits naor mijn wil , mits naor mijn wil.

Doch ik verdoe mijn' tijd, door met u te redeneeren.
 (*De proclamatie uit zijn zak halende.*) Hier is mijne
 Proclamatie. Laot de burgemeester die hardop voorlizen.

MICHIEL.

Stilte : iedereen luistere! (*Hij leest.*)

» Proclamatie.

» Wij Kapitein d'Eglantiers."

D'EGLANTIERS.

Dat ben ik, die hier stao.

MICHIEL, *lezende.*

» En Luitenant Taelinck."

TAE LINCK.

Hier is de man, compeerken, daar ge van liest.

MICHIEL.

» Aan al de gien die dezen lezen zullen, salut!"
Salut! (*Hij buigt zich.*)

D'EGLANTIERS *en* TAE LINCK.

Salut!

MICHIEL, *lezende.*

» Medeburgers! een Hollandsch leger, tienduizend man
sterk! is naar deze plaats op marsch!" ... Wat is dat?

D'EGLANTIERS.

Dat staot er niet, schurk!

(*Algemeene verbazing.*)

MICHIEL.

Het staat er wel. Lees maar zelf.

D'EGLANTIERS.

Dan is het begut ienen valschen stuk!

PLUCKX, *het stuk inziende.*

Het is door u en den loitenant gesigneerd, kapitein!

ALLEN.

Verder! verder!

HET DORP

MICHIEL, *lezende*.

» Daar ik met mijne manschappen niet in staat ben ,
zulk' een' machtigen vijand te weerstaan , zult ge mij niet
kwelijk nemen , dat ik binnen een kwartier...

ALLEN.

Welnu!

MICHIEL, *lezende*.

» den aftocht blaas.» —

NICOLAAS.

Goede reis.

D'EGLANTIERS.

Wat is dat voor een vervloekt ding? (*Hij rukt de
Proclamatie uit de handen van Michiel.*) Jao waarlijk!
daor staot mijn kruysken. (*Ter zijde tegen Taelinck.*)

TAE LINCK.

En het mijne ook!

D'EGLANTIERS.

Dan heeft dat satansche maiske ons gedupeerd!
(*Groot gemompel bij de aanwezigen.*)

PLUCKX.

Als er tienduizend man aanrukken , zal het best zijn ,
dat wij maor afmarscheren.

NICOLAAS.

En wij zullen hen te gemoet gaan.

MICHIEL.

Ja! ja wij zullen hen gaan inhalen.

(*Al de Notabelen en een groot gedeelte der
Vrijwilligers verlaten het tooneel.*)

D'EGLANTIERS.

Wat saotans! blijft dan toch! het is iene duperie!

ZEVENDE TOONEEL.

D'EGLANTIERS, TAE LINCK, MARIA, VAN WERVE *en*
KLARA, *als landlieden gekleed. Eenige*
VRIJWILLIGERS *in 't verschiet.*

MARIA.

Heer Kapitein! Hier is mijne zuster en mijn oom,
die....

D'EGLANTIERS.

Hier, gij satanskind. Kik zal u oomen en zusteren!
Wat is dat voor een stuk dat ge geschreven hebt? zullie.

MARIA, *ter zijde.*

Daar hebben wij het al! —

D'EGLANTIERS.

Antwoord! wat is dat voor een stuk? —

MARIA.

Welnu? hebtge het niet gelezen?

D'EGLANTIERS.

Kik heb het hooren liezen, en...

MARIA.

Hebt ge het dan uit uwe handen gegeven?

D'EGLANTIERS.

Nog brutaol toe? Wie ondervraagt hier, gij of kik?

MARIA.

Een woordje in 't vertrouwen, Kapitein! (*Zij trekt
hem ter zijde.*) Begrijpt gij het dan niet; dat was een
list van mij, om...

D'EGLANTIERS.

Ien list! ien scheune list. Kik zal u...

MARIA.

Stil dan toch! Ik wist dat er Hollandsche-troepen in aantocht waren, en om u zulks in 't geheim te doen kennen, schreef ik het op dit blad. Ik hoopte, dat gij alleen het zoudt gelezen hebben en dan naar bevind van zaken handelen.

D'EGLANTIERS.

Aha! zoo! Jao! maor dan is het toch vreemd...

ACHTSTE TOONEEL.

De vorigen. PLUCKX.

PLUCKX.

Kapitain! 't is tijd dat gij u vertoont! De helft van ons volk wil weg; en de derpelingen beginnen zich te wapenen.

D'EGLANTIERS.

Wel satans! (*Naar het kabinet ziende.*) Kik moet toch eerst mijne effecten bergen. Loitenant Taelinck! gaot maor vooruit. Kik volg terstond.

Taelinck, *insgelijks naar het kabinet ziende.*

Gaot ge niet mede, Kapitain!

D'EGLANTIERS.

Ik kom! Ik kom!

(*Taelinck vertrekt langzaam. Pluckx volgt hem.*)

NEGENDE TOONEEL.

D'EGLANTIERS, MARIA, VAN WERVE, KLARA.

*(d'Eglantiers loopt spoedig naar het kabinet,
opent het en zoekt naar het pak.)*

MARIA, *ter zijde.*

Hoe red ik mij! Wacht! ik bedenk wat. *(Zij snelt
heen.)*

D'EGLANTIERS.

Waor satan is dat pak gebleven?

TIENDE TOONEEL.

De vorigen. TAELINCK, MARIA.

MARIA, *zacht tegen Taelinck,
wien zij binnen leidt.*

't Is zoo als ik u zeg. De Kapitein heeft goud en
juweelen in die kast verborgen.

TAELINCK, *treedt naar voren en klopt d'Eglantiers
op den schouder.*

Zoo, Kapitein! Wat zoekt ge daar? zullie.

D'EGLANTIERS, *verrast.*

He! wat. *(Hij draait zich om en, Taelinck ziende,
haast hij zich de kast dicht te slaan.)*

TAE LINCK.

Ge hebt onzen buit daar verborgen ; dat bemerk ik
klaar !

Wijze: *La Sonnambule.*

Spoedig , maak die kast weer open !
't Goud dat gij daarin verheelt,
Dient door ons te zijn verdeeld.

VAN WERVE *en* KLARA.

Ach ! hoe dit nog af zal loopen !

D'EGLANTIERS.

Marsch ! eer dat het mij verveelt.

VAN WERVE *en* KLARA.

Ach ! hoe dit nog af zal loopen,
Hoe geraken wij hier uit.

TAE LINCK.

Spoedig ! maak die kast weer open !
Aan ons beiden hoort den buit.

D'EGLANTIERS.

Neen ! ik maak de kast niet open ,
Daar zij toch geen geld besluit.

Te samen.

TAE LINCK.

Ik zal u aanklaogen...

D'EGLANTIERS.

Dat zal ik u wel heletten.

(*Hij trekt zijn degen.*)

TAE LINCK , *zich te weer stellende.*

Ge zijt ienen miserabelen dief.

(*Zij vechten*)

D'EGLANTIERS.

Wij ze: *vervolg van het vorige.*

Ik zal die hebzucht u betaalen,

Gij snoode spitsboef die gij zijt!

TAE LINCK.

Zwijg liefst daarvan, want dat verwijt

Moet op u nederdaalen.

MARIA, *tegen van Werve en Klara.*

Nu spoedig voort! niet lang te dralen!

Als gier en arend zijn in strijd,

Dan is 't voorwaar de beste tijd,

— ~~Ik wil nesten leeg te maken!~~

MARIA, VAN WERVE en KLARA.

Nu spoedig voort! enz.

D'EGLANTIERS en TAE LINCK.

Ik zal die hebzucht enz.

Te samen.

ELFDE TOONEEL.

De vorigen. PLUCKX, VRIJWILLIGERS.

(Groot gerucht van buiten. Zoodra van Werve en Klara vertrekken willen, komt Pluckx binnen met de zijnen.)

PLUCKX.

Wat saotan! Zijt ge hier aon 't vechten. Daor komen den Ollanders aon.

E

D'EGLANTIERS.

Hoe! waar? waar?

*(Men hoort buiten » Oranje boven!» roepen.)*VAN WERVE, op Taelinck toeschietende
en hem ontwapenende.

Ja! Oranje boven!

PLUCKX.

Daor komen zij al! *Sauve qui peut!* *(Hij wil de
voordeur uitvluchten.)*

D'EGLANTIERS.

Waar is de achterdeur?

MARIA, hem naroepende.

Vergeet de effecten toch niet.

TWAAALFDE TOONEEL.

De vorigen. EDELING, NICOLAAS, MICHEL,
HOLLANDSCH KRIJGSVOLK, DORPELINGEN.*(Zoo als d'Eglantiers de achterdeur uit wil gaan,
komt Michiel dezelve binnen met eenige Sol-
daten en werpt hem met een hooivork op den
grond. Taelinck wordt door van Werve in be-
dwang gehouden. Edeling, Nicolaas, Krijgsvolk
en gewapende Dorpelingen komen door de voor-
deur op en ontwapenen Pluckx en de zijnen.)*

ALGEMEEN TAFEREEL.

MICHEL.

Halt, Kapitein! dat was mis! Oranje boven.

D'EGLANTERS.

Jeo verrader van een burgemeester!

EDELING.

Mijne Klara!

MICHIEL.

Zie zoo! Ik wist wel dat wij hen zouden knippen.

NICOLAAS, *tegen den aanvoerder van het
Krijgsvolk, op Michiel wijzende.*Kapitein! verzeker u van dien schelm! Hij heeft de
rebellèn hier hinnen gebracht.MICHIEL, *terwijl hij gevat wordt.*

Hoe wat! ik die u zelf den weg gewezen heb...

MARIA.

Boontje komt om zijn loontje, Michiel!

*(De muitelingen en Michiel worden weggekracht.)*EDELING, *Maria ziende.*Goeden morgen, mijn beste meid! ben ik u niet
spoedig weder komen opzoeken. *(Tegen de overigen.)*
Ziedaar het meisje, dat mij heeft doen ontsnappen.

VAN WERVE.

Zij heeft ons allen gered.

EDELING.

Wij zullen haar steeds blijven gedenken; en *(tegen
Maria)* zoo gij ooit trouwt, dan zullen wij voor uwen
bruidschat zorgen.KLARA, *haar bij de hand nemende.*En gij zult zien, dat Hollandsche harten dankbaar en
weldadig zijn.

E 2

Wijze: *Le Somnambule.*

Nederland! wat tijden u ook drukken,
 Schoon alom de tegenspoeden woën;
 Tijd noch ramp zal u den roem ontrukken,
 Dien gij u verwierft door wel te doen.
 Als een elk hetgeen hij mocht vergaëren,
 't Vaderland tot willig offer biedt,
 Roep Euroop, dat op uw deugd blijft staren:
 't Hollandsch hart vergeet het weldoen niet.

VAN WERVE.

Nederland, getrouw aan wet en Koning,
 Smaakte in rust het zoet genot der Vreë.
 In ons heil vond WILLEM zijn beloning,
 En voor Hem stortte elk zijn dankbre beë.
 't Oproer kwam Euroop in vlammen zetten;
 Dan, wat volk zijn koning ook verried,
 't Hollandsch hart, getrouw aan orde en wetten,
 't Hollandsch hart vergeet zijn Koning niet.

EDELING.

't Voorgeslacht, waar Neêrland op mag hogen,
 Wijd vermaard door 't gansche waereldrond,
 Won zich roem in tallooze oorelogen,
 Kampte fier voor d'overdierb'ren grond.
 Onversaagd en 't oog op God geslagen,
 Aan wiens zorg het de uitkomst overliet,
 Dorst zijn moed den felsten kamp te wagen,
 't Hollandsch hart vergeet dat voorbeeld niet.

NICOLAAS.

Als VAN OEFEN de smooide landvrijbuiters
Naar de grens, met sidd'ring, wijken doet,
Als Cadsant, herwonnen op die muiters,
Luid getuigt van LEDERS heldenmoed,
Als CHASSÉ, tot straf van 't schendig plond'ren,
Onvervaard zijn gloënde kogels schiet,
Roepen wij, die blij hun moed bewond'ren:
't Hollandsch hart vergeet die braven niet.

MARIA, *tot het publiek.*

In deez' schets wilde u de schrijver toonen,
Welk een ramp verblinde muiltucht baart.
Blijf deez' proef, valt hier geen kunst te loonen,
Om het doel door uw kritiek gespaard.
Wilt gij soms de droeve smart verbannen,
Komt bij spel en dans en vrolijk lied,
Komt bij ons een wyl uw geest ontspannen,
O, vergeet, vergeet den schouwburg niet.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILLINOIS

1900

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILLINOIS

1900

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILLINOIS

1900

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILLINOIS

1900

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILLINOIS

1900

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILLINOIS

BIJ DEN UITGEVER DEZES ZIJN MEDE DE VOLGENDE
WERKEN GEDRUKT :

Mr. J. VAN LENNEP, Academische Idyllen, . . . f 2 . —

De Abydeensche Verloofde,
naar het Engelsch van Lord
BYRON. » 1 . 40

De Genade, naar het Fransch
van RACINE. » 2 . 50

Gedichten. » 3 . —

Nederlandsche Legendes,
4 deelen. » 12 . —

Het Recht van Bruilofts-
avondkout; eene Fransche
Legende. Uit het oorspron-
kelijke vertaald. » 1 . 90

Allen met gegraveerden Titel
en Vignet in karton.

Dichtregelen, uitgesproken
door G. C. ROMBACH, ter
gelegenheid der feestviering
van zijne vijftiengjarige
verbindtenis aan den Stads
Schouwburg. » - . 20

Uitboezeming, bij het hoo-
ren der Schrikmares uit
Frankrijk. » - . 20

Mr. J. VAN LENNEP, Aan de Noordstar. f - . 30

Zestal Liederen, opgedragen aan de Schutterijen van Noord Nederland. » - . 25

Wapenkreet met Muzijk. » - . 10

Lied voor de Koninklijke Jagers, met Muzijk. » - . 10

Heildronk aan de Keurkompagnie Groningsche en Franeker Studenten. » - . 05

Het Kalme Nederland. » - . 20

Ook zijn uit 's Dichters *Nederlandsche Legenden* de volgende Zangstukjes in Muzijk gebragt, met accompagnement van de Piano, door W. H. BRACHTHUIZER, als :

Lied van Bertha. f - . 40

— van den Hofnar. » - . 40

Jagerslied. » - . 40

2216

12

2
10
0
6
0

